

Milorg – ny forsvarsgren

Den militære motstandsorganisasjonen – Milorg – som ble organisert i det okkuperte Norge våren 1941, søkte i juni kontakt med regjeringen i London for å få offisiell anerkjennelse og bli godkjent som en del av det norske forsvaret. På grunn av vanskelige kommunikasjonsforhold, som igjen bidro til å skape misforståelser og mistillit, kom en slik anerkjennelse ikke i stand før i november.

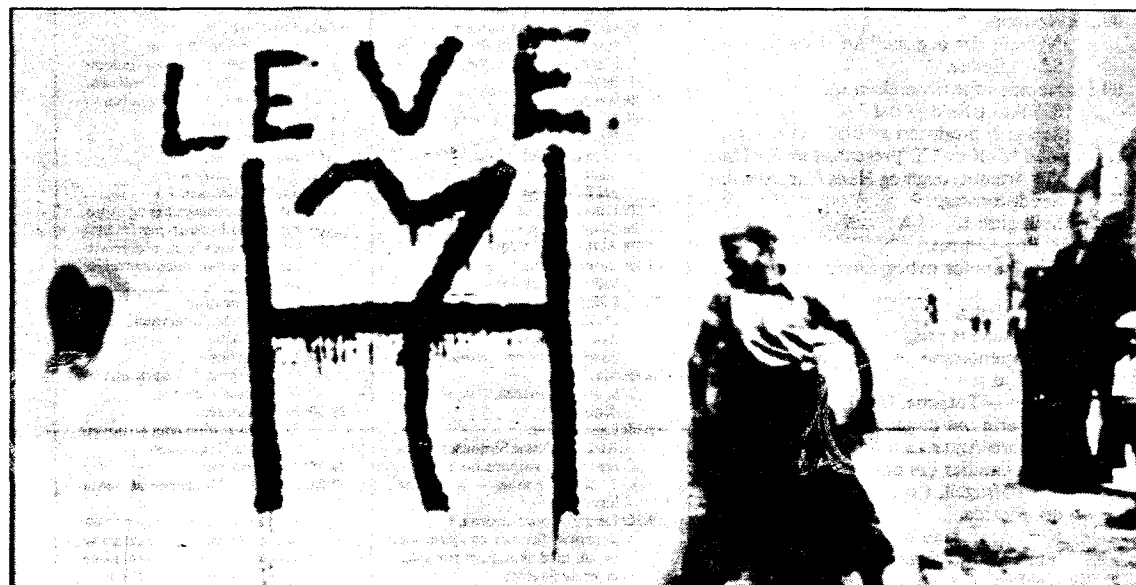
Av Ivar Johansen, NTB

Da vedtok regjeringen å anerkjenne Milorg, som ble direkte underlagt Forsvarets Overkommando i London. Milorg ble i realiteten en «fjerde forsvarsmakt» på linje med hær, marine og luftvåpen.

Ikke kampdyktig

Men Milorg var på det tidspunkt langt fra å være en kampdyktig forsvarsgren. De organiserte avdelingene i Norge besto i det vesentlige av unge menn som var rekruttert fra den streikende idrettsbevegelsen. De hadde ikke våpen utover dem som var gjemt bort etter kapitulasjonen i Norge året før. Det var sparsomt med utdannet befall, og langt fra alle menige medlemmer hadde militær opplæring eller kamperfaring.

Det var en organisasjon med idealistiske personer som ønsket å gjøre en innsats for å befri landet. Det tok tid før de ble utstyrt med våpen, og opplæringen ble i

NORSK MOTSTAND: Det tok tid før en illegal militær motstandsvirksomhet kom i stand i det okkuperte Norge. Men nordmennenes motstand ble daglig markert på mange måter i en omfattende holdningskampanje, noe dette bildet fra Drammen forteller. (NTB-arkiv)

den første tiden innskrenket til fysisk trening. Parolen var å holde seg i form og holde sammen.

Det tok også sin tid før det ble slått fast en klar strategi for Milorg. Både innenfor den sivile motstandsledelsen og i regjeringen i London var det lenge ingen støtte for å sette i verk geriljavirksomhet eller sabotasje rettet mot okkupasjonsmakten. Det var frykt for at slik aktivitet ville utløse represalier mot sivilbefolkningen og påføre den unødige lidelser.

Skepsis

I London-regjeringen så man også med en betydelig skepsis på at det var opprettet en frivillig militær motstandsorganisasjon uten regjeringens kjennskap. Regjeringen kjente ikke de personer som sto i spissen for den, og det er ingen overdrivelse å si at det

lenge manglet tillit – på begge sider.

Regjeringen innså etterhvert at det var flere forhold som talte for en anerkjennelse av Milorg, enn de som talte imot. Det som var avgjørende, var at dens virksomhet kunne ledes fra ansvarlig politisk og militært hold i London og at denne virksomheten kunne innpasses i den allierte militære strategi. Etterhvert som tiden gikk, ble det etablert fast og per-

sonlig kontakt mellom regjeringen og Milorg-ledelsen – og mistilliten forsvant.

Holdningskamp

Når det tok lang tid før Milorg kunne bli utstyrt med våpen – det skjedde først i noe større omfang fra høsten 1943 – skyldtes det at den allierte militære ledelsen ikke prioriterte kamphandlinger i Norge. Først etter at de allierte hadde fått fotfeste på det europeiske fastlandet, og planene

om en landgang i Vest-Europa begynte å ta form, kom også Norge inn i bildet som en mulig krigsskueplass hvor det ble behov for en viss beredskap av nasjonale motstandsgrupper.

Dette skapte selvsagt stor utålmodighet i Milorgs rekker. Men inntil videre måtte motstandskampen ta andre former, først og fremst som en holdningskampanje som etterhvert ga seg mange forskjellige utslag.